

797

P A T R I S T I C I

798

quis ad praecedens *devoluti* respexerit, ita, ut sit *jugo devolvi*,

Carmina Pieriis sponte

Notat *Pearsonius* in uno *Cod.* legi: *vigore cesserunt*, e quo adparet *to re* errore Librarii *jugo* adnexum, quod *ta cesserunt* praefigi debebat, atque hinc natum *uigore*, quod ob defectum puncti supra literam *i* evenire primum fuit.

CCXL.VIII.E.6.

655 Codex membraneus lat. Sec. XII. Folior. 143. f. a diversis manibus, partim lineis longis, partim per duas columnas nitide exaratus, rubricisque distinctus varia complectitur, ut hic edisserimus: I. *Incipit Liber Sancti Augustini Episcopi. Ad Quendam Comitem Carissimum Sibi.* Initium: *O mi Frater. Si cupis scire quamvis ego nesciam quam perfectissima &c. Augustini* non esse dicemus etiam ad *Cod. CCXLVIII.* quem, si lubet, adi. *Tractatus* integer. Lectio sat proba.

II. fol. 23. praemisso Caput XV. elencho sequitur: *Admonitio de laude caritatis. et quomodo cunctis uirtutibus preferatur.* In Indice, qui in fronte *Codicis* manu Sec. XV. scriptus compareret, dicitur *Augustini ad monicam sancte memorie eius genitricem*; verum absone, praeterquam enim, quod in *Augustini* editionibus nulla ejus fiat mentio, Autor totus

quod nitidissimus *Sautelius* de suis versibus:

voluta jugis.

est in contexendis ex *Historia tripartita* et *Vitis PP.* Legendis monasticis. Incipit vero: *Tue non immemor pie petitionis o carissima mater. tibi ut rogasti scribere studui. noui enim ardorem animi tui erga scripturas diuinas. noui tibi inesse studium legendi. et implendi ea quae legis &c.* Ita porro hortatur ad humilitatem, obedientiam, continentiam in visu, sermone et vestitu cum discretione jungendam, compunctionem, orationem, pugnam contra vitia, lectionem et patientiam, parum sane adposite ad *Monicae* aut aetatem aut conditionem. *Cap. ult.* prolixè *Theodosii* Imp. et *Ambrosii* *Historia* narratur, ut hoc exemplo liquidum fiat, nemini obesse peccatorum numerum ad veniam, concluditurque: *Ergo si gratia domini largiente bonum opus peregeris. et ea quae beatitudini tuae scripsi cuncta perfeceris. non tuis uiribus. non tuis meritis hoc tribuas. sed illi qui in te operatur et uelle et perficere pro bona uoluntate. cuique simul est honor et potestas et imperium &c.* Autorem in *PP. Bibliothecis* et alibi diligenter quaesitum tandem *T. II. Thes. Anecd. Pezii* P. II. p. 19. reperi. Est is, si *Codici Tegernseensi*, e quo *Opusculum* editum, major fides, quam nostro, *Adelberus* incertae sedis Episc. et Mater illa *Nonuinda Reclusa.*

III.

III. fol. 36. Incipit de Sancto Jobanne. Sequuntur similes Narrationes de Paphnutio, duobus Machariis, Apollonio et Evagrio. Omnes depromptae e Lib. II. Rufini Aquil. de Vitis Patrum, prout extat apud Herib. Roswey-dum edit. Antverp. 1615. p. 449. f. Omnes integrae, praeter primam, quae in his verbis: *Sed multa sunt eius gesta. quae narrare satis longum est*, deficit.

IV. fol. 43. p. 2. Visio Wet-tini Augiensis Monachi. Incipit: *Visio quae Fratri nostro Weddino ostensa fuerat pridie ante transitum eius. Cum praedictus frater die sabbati cum aliquibus nostris potionem ad providendam salutem corporis accepisset &c.* Rem literis consignavit Hatto s. Hetto ex Abbate Augiae Divitis Episcopus Basileensis gestam anno 824. versibus celebravit Walafridus Strabus, cujus Carmen primus vulgavit Henr. Canisius T. VI. antiq. Lect. et ex eo Mabillonus Aët. SS. O. B. Sec. IV. P. I. p. 272. Idem l. cit. p. 265. etiam Hattonis profam addidit ratus eam nusquam hactenus lucem vidisse, qua in re deceptus fuit a Baluzio, qui ei exemplum e duobus Biblioth. Reg. Codicibus descriptum miserat, nulla mentione facta Editionis geminae, quae jam in manibus erat, mihi nunc haec scribenti objacet, prima quidem Jac. Fabri Stapul. inscripta: *Liber trium virorum et trium spiritualium virginum*, Paris. apud Henr. Steph. 1513. f. altera Collationum sacr. Tilm.

Bredenbachii, Colon. 1584. et 1591. ubi Collat. VIII. c. 39. Visio nostra ex edit. Paris. refertur. Verum quidem est, *Videntem* nostrum in utraque hac edit. adpellari Uguetinum prius Canonicum deinde Monachum, at sic eum etiam adpellari in uno Codicum Regior. doctus erat a Baluzio Mabillonus in epistola, quam editioni l. cit. praefixam habes. Opinionem porro hanc de Wet-tini Canonatu, deque corrupto ejus nomine egregie convellit Liber Job. Egonis de Viris Illustr. Augiae Divit. T. I. Thes. Anecd. Pezii P. II. p. 649. exemplumque obvium est in Wilhelmo et Guilelmo, Warnerio et Guarnerio &c. Codex noster finit cum Mabillono: *ultimam huius instabilis vitae clausit horam*; neque agnoscit illud, quod male feriati quidam adlevare: *Haec sunt, quae nos confratres ejus et venturis et lectoris testamur: veraque esse cognoscimus.*

V. fol. 49. Excerpta ex Hieronymo de Reverentia Sacerdotum, de Iudicio et quatuor Ordinibus Resurgentium. Ex Augustino de Puteo Inferni et Purgatorio. E Gregorio M. varia, praecipue in Job. Notulae in Leviticum, in Deuteronomium, in Josue et Judices. Fragmenta Sermonum Augustini, Rabani, et alia varia, quae sibi quis in usus privatos congeffit nullo ordine servato.

VI. fol. 68. Varia de Missa sub hisce Rubricis: *Quot causis missa celebretur. Quid significetur in missa. Alia Expositio Missae.*

sae. Prima incipit: *Missa pro multis causis celebratur. Prima ut sepe rogemus Deum &c.* Altera: *Introitus missæ cui conuenit? Patriarcharum Prophetarumque preconiis &c.* Tertia: *Introitus missæ quare dicitur? Eo quod per eum introitur ad eius officium &c.* Priores duae Rubricae illam Missæ Expositionem constituunt, quam *Melch. Hittorpius* in quodam Codice inscriptam reperit: *Ordo Missæ a S. Petro institutus*, repræsentavitque in Collectione sua Liturgica *Colon. 1568. p. 582. f.* paullo plenius, quam habeatur in nostro Exemplo, nos vero etiam ad *Cod. DCCXCIII.* indicavimus. Tertiæ Rubricæ Catechesis succinctor non dum lucem aspexisse videtur.

VII. fol. 71. p. 2. Incipit *Tractatus de Mystero Corporis et Sanguinis Christi.* In Titulos Octo dividitur, quorum Primus incipit: *Nullus moueatur de corpore christi et sanguine. quod in misterio uera sit caro et uerus sit sanguis &c.* Excerpta sunt hæc e *Paschasii Ratberti Abb. Corbej.* Opere, et quidem C. I. initio mutilum, C. II. et IV. integra, C. V. fine mutilum, C. VI. et VII. combinata, sed VII. initio truncum, C. VIII. integrum uti et IX. denique C. X. in his verbis: *effundetur in remissionem peccatorum*, deficiens. Opus indicatum, ut *Index* docet, etiam alibi.

VIII. fol. 76. *Sermo Sancti Augustini in Agenda Mortuorum.* Incipit: *Quando celebramus dies*
Denis Codd. mfs. theol. Bibl. Palat.

fratrum defunctorum in mente habere debemus &c. Divisus in IX. *Lectiones* pro usu, quem *Titulus* insinuat. Alias legitur in edit. *Maur. Opp. T. V. col. 828.* suspicanturque Editores, principium illi ab alio adaptatum.

IX. fol. 78. præviis quibusdam PP. *Excerptis* habetur *Admonitio ad Sacerdotes.* Initium: *Fratres Presbyteri et Sacerdotes Domini cooperatores ordinis nostri estis &c.* Diximus de ea ad *Cod. DCCCV.* et alias. Exemplaria tamen inter se conferri merentur.

X. fol. 79. resumuntur *Excerpta* varia e *Gregorii et Augustini* Operibus.

XI. fol. 84. absque titulo *Isidori Ep. Hispalen. Allegoriae V. et N. T.* Initium: *Domino Sancto ac reuerentissimo fratri Orosio. Ysidorus. Quedam notissima nomina ueteris testamenti et euangeliorum &c.* Integrae sunt, ut in edit. *Jac. Du Breul. Paris. 1601. p. 515. f.* neque negligendum Exemplar futuro *Isidori* Promo; vel ipsa enim *Epistola ad Orosium* multo melius hic interpungitur, quam in Editis. Vide et *Codd. XXVI. LXXXVII.*

XII. fol. 89. præmissis iterum quibusdam *Origenis* et aliorum PP. locis habetur *Congeries* quaedam *Canonica* constans C. VII. integro et VIII. mutilo *Epistolæ Anastasii II. Pont. ad Anastasium Imp.* quam edidit *Harduinus T. II. Concc. p. 947.* dein diversis Canonibus e *Gregorio M.* et *Poenitentialibus Theodori Cantuar.*

tuar. Burchardique Wormat. L. XIX. depromtis.

XIII. fol. 90. Incipit de Libro Ysidori Officiorum de Clericis. Est L. II. C. 1. 2. et 3. ut in edit. supracit. p. 596. Sed interjicitur fragmentum ex Epistola Siricii de Conjugio, deque eadem materia alia ex Isidoro, Concilio Ancyr. Hieronymo, Augustino &c. adduntur. Ultimum est C. XV. Ex Decretis Celestini: Quod nulli sit ultima Poenitentia deneganda. Agnouimus enim poenitentiam morientibus denegari &c. Habetur in Epist. Coelestini I. secunda T. III. Concc. Labbei edit. Venet. col. 479.

XIV. fol. 91. p. 2. Epistola inscripta: Utrum in Caena Datum sit Discipulis passibile corpus. cum nos sumamus impassibile. Incipit: L. minimus beluacensis ecclesie beati quintini presbiter H.

Tres leo naturas habet ut phisilogus inquit &c.

XVI. fol. 93. p. 2. absque titulo Sermo in Natali Domini, qui incipit: Natalis domini dies ea de causa a patribus uotius solemnitate institutus est &c. Breve istud Fragmentum excipiunt Sermones II. integri Leonis Papae in eodem Festo, et ipsi ἀνεργαστοι, qui in edit. Lugd. 1700. f. sunt I. et II. p. 70. 71.

XVII. fol. 95. Incipit Praefatio Anselmi Canterberiensis Episcopi. Praefationem hanc excipit Homilia ejus in Evangelium Lucae C. X. v. 38. Intravit Jesus in quoddam Castellum &c. quae

bone spei fratri. quod pie pulsat sibi patenter aperiri. Litteras fraternitatis tuę nuper accepi &c. Ecclesiam S. Quintini condidit Guido Bellovacensis Ep. anno 1067: eamque Canonicis Regularibus tradidit praeposito Ivone post Ep. Carnotensi. Tam inscribendi modus, quam stilius ipse me ad hujus Viri deduxit Epistolas, quae cum ceteris ejus Operibus Parisiis 1647. f. prodire, et en p. 121. nostram numero 287. Deleto itaque superius L. rescribere Ivo, et H. per Haimericum exple.

XV. fol. 92. Resumuntur Excerpta e PP. et exeunt in Carmen quoddam, quod, ni fallor, spurium illum Johanni Chrysost. tributum Libellum de Naturis Bestiarum supra Cod. CXCIII. relat. repraesentat. Initium ejus est:

legitur in edit. Opp. Paris. 1721. p. 178. et incipit: In scriptura sacra res una et ejusdem locutionis inuenitur diuersa significare &c. Cum vero ibi non legatur Praefatio, eam hic adscribo: Quid ad gloriosam dei genitricem lectio ista pertineat, ut in festiuitate ejus legatur, plerique solent querere. Unde quid ego sentirem in conuentu fratrum prout potui uulgariter iam plus semel exposui. et quia quod dixi auditoribus placuit. dicta litteris mandare et ab eisdem dominis abbatibus Willhelmo viscanensi. Arnolfo troarnensi

nenſi iuſſus. immo coactus ſum. Quod ideo dixi. ut expoſitiuncula iſta tanquam a preſumptuoſo edita non diſpliceat. quia non preſumptio ſed obedientia edidit. Jam nunc ergo oratiunculam iſtam ſalua fide ac ſine preiudicio melioris ad laudem eiusdem uirginis et matris Jheſu humiliter ſcribere aggrediar. Naſtus eam tandem Gerberonius e Cod. Corbej. inter Caſtigations Opp. Anſelmi, ubi nemo facile quaefierit, p. 640. retulit.

XVIII. fol. 97. p. 2. Rurſus continuantur *Excerpta* immixtis *Sermonibus* integris 1mo. Gregorii M. in illud Lucae: *Exiit edictum a Cefare &c.* Extat Opp. edit. Maur. T. I. col. 1460. et incipit: *Quia largiente domino Miſſarum ſollemnia &c.* 2do. Bedae in illud Lucae: *Paſtores loquebantur ad in vicem &c.* Extat T. VII. Opp. Colon. 1688. col. 303. et incipit: *Nato in bethleem domino ſaluatore &c.* 3^{tio}. Sermonem de verbis Apoſtoli: *Fundamentum aliud nemo poteſt ponere &c.* qui Caefarii eſt, legitur vero etiam T. V. Opp. Auguſtini append. col. 185. et incipit: *In lectione Apoſtolica que nobis paullo ante recitata eſt &c.*

XIX. fol. 104. Tractatus Metricus de *Euchariftia* abſque Ti-

tulo. Dum Job. Buſaeus Jeſuita a. 1600. Moguntiae Opera Petri Bleſenſis typo pararet, adlatus illi eſt Codex e Bibliotheca Tabernenſi Caroli Card. Lotbaringi Ep. Argent. in quo Tractatus hic Anſelmi Cantuar. nomen praeferbat. At ille rationibus, quas in Prooemio enumerat, adductus illum Petro ſuo Bleſenſi, Cantuarienſi non quidem Praeſuli, ſed Cancellario adtribuit. Nec repugnauit Petr. Guſſanvillanus alter Petri promulgator, in cujus edit. Paris. 1667. f. Tractatus noſter una cum Buſaei Monito p. 600. incipit. Potiſſima pro Bleſenſi decidendi ratio illa videtur, quod Autor in Prologo pariter metrico bis ſe ipſum Petrum adpellet. Sed nempe alium Petrum Carminis autorem prodit Codex S. Germani Paris. excitatus ab Oudino T. II. col. 1725. in quo illud ſic inſcriptum legitur: *Incipiunt Verſus Magiſtri Petri Pictoris Canonici S. Audomari. De ſacramento Altaris.* Inſcriptionem hanc memoratus excipit Prologus. Jam vero Prologus hic a Cod. noſtro abeſt, ejusque locum occupat Rhythmus breuior, qui inſit:

Quisquis noſtri redemptoris veſtis imagine
Et diuine ſacramentis delectaris pagine
Noſtrum lege Codicellum. in quo ſcripſi breuiter
Quid de chriſti ſit tenendum corpore ſalubriter. &c.

Eundem Rhythmum Prologi loco in Exemplari ſuo inueniſſe debuit Ant. Beaugendre, cumque Exem-

plar illud plura etiam Hildeberti Cenomanenſis. Carmina contineret, ratus et noſtrum iſtud ad Hildebertum

bertum pertinere, inter *Hildebertina* edidit *Parisi*. 1708. p. 1155. f. merito propterea notatus a *Xysto Schierio* in *Dissert. de Hildeberti Operibus*. *Vindob.* 1767. p.

*Hic Deus, hic et homo, duo sunt, unus vero Christus
Alter in alterius personam non male mixtus,*

Nobis sic rectius leguntur cum illo:

*Nec deus hic, uel homo duo sunt. unus quia christus
Alter in alterius natura non male mixtus (mixtus)*

Ita enim in Symbolo dicto *Athanasii*: *Qui licet Deus sit et homo, non duo tamen sed unus est Christus. To mixtus tamen fano sensu, non pro confusione sed unionis Naturarum accipiendum, at-*

Et quia nostra fides abscessit, prorsus inanem

restituendus e Nostro et *Beaugendreo*:

*Et quia nostra fides rem censet prorsus inanem
In sacra cena sine uino sumere panem &c.*

Quo loco necessitatem Calicis credi possit urgere *Petrus*, nisi tota *Tractatio* manifeste de Sacerdotibus et Sacrificio *Missae*

46. 4. Melius tamen et nostro correspondens Exemplar nactus est *Beaugendreo*. Nam in *Cap. 3.* Carminis Versus duo vexati:

que ita accepit etiam *Ephrem Syrus*, ut pluribus ostendit *J. Sim. Assemanus* T. I. *Bibl. Orient.* p. 80. et 107. C. 9. versus mendosus:

esset instituta. Sunt et alia loca plura, quae e nostro Exemplo consanari poterunt, quod, ut Editum, finit:

Sicque redemptus abito homo quo suus auctor abiit.

XX. fol. 108. Rursus *Excerpta* e *PP. Conciliis, Poenitentialibus, Capitularibus*, quin et *Jure Civili*, nullo inter se ordine nexa, nisi quod in seriem *Evangeliorum de Tempore* incidas brevibus glossis illustratorum hoc Titulo: *Euangelice lectionis hęc de-*

notatur expositio. Sunt vero numero *LIII.* neque Series exacta est.

XXI. fol. 137. *Successores apostolorum uiri apostolici qui romę sederunt in cathedra beati Petri Apostoli.* Catalogus hic Pontificum a *Petro* pertingit eadem ma-

nu usque ad *Honorium* II. electum a. 1124. aliis manibus adjecti sunt Successores usque ad *Lucium* III. a. 1181. inauguratum. *Clementi* subscriptus *Anacletus* dicitur sedisse annos IX. menses II. dies X. *Xysto* additum: ex patre pastore, *Telesphoro*: Hic constituit ieiunium et missas in natali. Post *Caium* intruditur *Crisogonus* nullo tempore regiminis adjecto. *Marcellinus* et *Marcellus* bene distincti. *Eusebius* qui et *ci-riacus*. Sub istius tempore inuenta est crux christi et iudas baptizatus, fortasse pro Judaei. *Silvester*. hic baptizavit *constantinum* quem dominus curavit a lepra. *Damasus*. cum eo ordinatur sub intentione *ursinus* et facto concilio firmatur *damasus*. *Ursinus* constituitur episcopus *neapolis*. *Bonifacius* ex patre *Jocundo* presbytero cum hoc ordinatur *eularius* (*Eulalius*) una die et fit una die in clero et populo. Mense VII. die XV. uterque ab *augusto* eicitur. *Eularius* uero ordinatur in basilica *constantinopolitana*, alter in basilica *iulii*. Facto concilio *bonifacius* restituitur, alter mittitur in *campaniam*. A *Bonifacio* insertus *Constantinus*. Ad *Symmachum*: Cum hoc ordinatur *laurentius* una die et fit dissensio inter clerum et senatum. hanc dissensionem soluit *theodericus* rex et confirmavit *symmachum* papam qui *simmachus* constituit *laurentium* in *nucrena* (*Nuceria*) episcopum. Ad *Bonifacium* II. Cum hoc *Dioscorus* ordinatur et post paucos dies moritur. Hic constituit non sibi successorem or-

dinare. Sequitur *Mercurius* qui et *iobannes* (II.) *Agapitus*. Ex *Gordiano* presbytero. *Silverius*. Huius tempore tanta fames fuit ut mulieres filios suos comedissent pre fame. *Pelagius*. Hic ordinatur sine iussu principis. quia *longobardi* obsederant *romam*. *Iobannes* III. positus post *Benedictum*. Ad *Gregorium* M. hic exposuit omelias euangeliorum XL. iob XXXV. in ezechielem XXI. *Sabinianus*. Hic dari iussit R. (*Romanis*?) XXX. modios tritici pro solido uno. *Bonifacius* (III.) Hic fecit memoriam omnium sanctorum. Deus dedit praepositus *Bonifacio* IV. Omissus *Adrianus* III. *Donus* II. scriptus *Donnidesuri*, eique postpositus *Bonifacius* VII. Inter *Gregorium* V. et *Silvestrum* II. visitur *Iobannes* cum addito: qui turpiter uitam finiuit. *Benedicto* IX. subjicitur *Silvester* dictus III. Omititur *Victor* III. A *Iohanne* XVII. deorsum plerisque adscribuntur nomina, quibus ante Papatum fuere, sed nihil aliud.

XXII. fol. 138. Incipit liber sancti methodii episcopi patarenensis de regnis gentium, de nouissimis temporibus, certa demonstratio christiana. Initium: Sciendum nanque est quod exeuntes adam quidem et eua de paradyso uirgines fuere &c. Etiam Cod. DCXXXII. indicatus. Ad calcem cubat Caput 83. Hier. de Viris illustr. agens de Methodio, qui utique Libelli nostri autor non est. Tribus ult. Codicis pagg. rursus illitae sunt Notae e variis PP. quas, uti et supra jam toties memoratas, minutius persequi

sequi et laboris infiniti, et exiguae foret utilitatis.

CCXLI. *VIII. C. 8*

190 Codex chartaceus lat. Sec. XIV. exeuntis, Folior. 233. f. per duas columnas currente calamo scriptus sub praemissa Contentorum Rubrica haec habet: *Hunc librum contulit monasterio beate marie virginis alias scotorum Wiene Venerabilis dominus Thomas de Weytra presbiter pat. dyoc. ut oremus deum pro eo et sibi coniunctis.* Sunt vero, quae continent: I. *Liber b. Augustini de domo conscientie*, hoc initio: *Domus hec in qua habitamus ex omni parte sui ruinam nobis minatur &c.* Libellus hic, communi cum pluribus ejusmodi Opusculis fato, rudi illo aevo diversis inscriptus est. Ut enim *Augustini* non est, ita legitur inter Opera *Bernardi* edit. *Mabill. secundae Paris. 1690. T. V. p. 335.* et in edit. Opp. *Hugonis a S. Victore Rothom. 1648. T. II. p. 170.* Librum III. *Tractatus de Anima et de interiori Domo* constituit. Accedit *Oudin*, qui T. II. col. 1155. illum ad *Guillelmum S. Theodoric* prope *Remos* Abbatem transfert. Nobis integer non est; nam collatus cum *Hugone* *suprac.* et Capitibus XXXII — XLV. destituitur, et in C. XLIX. definit hac clausula: *Explicit liber de conscientia Augustini &c. 1391.* Caput praeterea XXI. nobis inscriptum est: *Confessio beati Bernardi*, et margini C. XLVI. alia manu adjectum

est: *Incipit libellus ejusdem beati Augustini de salute anime.*

II. fol. 9. p. 2. *Cento de contemptu mundi ex Sententiis Ambrosii, Augustini, Hieronymi, Gregorii M. et Bernardi* contextus, qui incipit: *Multi multa sciunt, seipsos autem nesciunt &c.* et finit: *quare tanquam indignus laudas, quod ignoras. Deo gratias Amen. explicit quedam particula de contemptu mundi.*

III. fol. 12. rubro: *Hec demon clero transmittit scripta moderno.* Epistola Sathanica iis gemella, quas saepius, ut ex *Indice* liquet, retuli. Incipit: *Lucifer princeps tenebrarum tristitia profunda regens achyrontis imperia &c.* et in Codice quodam *Tegernseensi*, teste *Bern. Pezio Thes. Anecd. T. I. Dissert. Isag. p. 79.* *Henrico de Hassia* tribuitur. In alio *Mellicensi*, pariter ut in nostro, ἀδελφότης est.

IV. fol. 12. p. 2. *Soluciones quarundam questionum propositarum.* Proposuit *Rudolfus* quidam, et solvit *Henricus de Oyta* notus Academiae *Vindob.* Theologus. Ingressus est: *Reuerende Domine Rudolfe, questio vestra prima est, quomodo intelligendum sit, quod in persona Domini nostri ihesu christi est verus deus et homo, et deus ubique est et tamen humanitas ubique christi non est, sed in certis et determinatis locis, cum tamen ambe nature scilicet Deitatis et humanitatis sint in una persona christi.* (2) *Item petitis vobis scribi vnum et breue notabile de predestinatione.* (3) *Item de Domi-*